

ונפלינו אני ועמך

כ' מצאתי חן בעניך גו' ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני הארץ – איך האב געפונען חן אין דינע אויגן, איך און דיין פאלק זאלן זיין אַפְגָעַשִׂיְידַט פון אלע פעלקער וואס זיינען אויף דער וועלט.

דער אינהאלט פון דעם פסוק איז: משה רבינו - דער וואס האט מקבל געוווען די תורה פון אויבערשטן פאר אלע אידן פון אלע דורות און פאר אלע צייטן - בעט בימים אויבערשטן, און האט אויסגעפירט, איז דער אידישער פאלק זאל זיין אַפְגָעַשִׂיְידַט פון אלע פעלקער וועלכע זיינען אויף דער ער.

די אַפְלַעֲרָנוֹג דערפּוֹן פאר אַידִישָׁע קִינְדָּעָר:
 אַ אַידְּ דָּאָרָףְ וּוַיְסֵן
 אַז יַעֲדָעָר
 אַיִינְצָלְהִיטְ פּוֹן
 אַיְדִישָׁן
 לְעַבְנֶסְטִיְיְגָעָר
 אַז אַנְדָעָרָשְ אַז
 אַפְגָעַטִיְילָטְ פּוֹן
 נִיטְ-אַיְדָן, לְהַבְדִּיל

אוון אַפְגָעַשִׂיְידַט פּוֹן זַיִן. בֵּין אַז יַעֲדָעָר אַיִינְצָלְהִיטְ פּוֹן אַיְדִישָׁן
 לְעַבְנֶסְטִיְיְגָעָר אַז אַנְדָעָרָשְ אַז אַפְגָעַטִיְילָטְ פּוֹן נִיטְ-אַיְדָן,
 להבדיל.

צום ביישפֿיל: ווען אַ אַיד וּוַיְל עַפְעַס עַסְן אַדְעָר טְרִינְקָעָן,
 אַפְּילָו וּוֻעָן דָּאָס אַז בְּלוֹיז אַ טְרוֹנוֹק וּוְאַסְעָר, אַז צום אלעט
 עַרְשָׁטָן דָּאָרָף עַר מַאֲכָן אַ בְּרַכָּה "שְׁחַכְלָנָהִי בְּדָבָרְוּ", אַז עַר
 אַנְעַרְקָעָנט אַז אַלְעָץ ("הַכְלָה"), דִי הַמְלָעָן מִיט דָעָר ערְד וְכָל
 צְבָאיָהָם, זיינען באַשְׁאָפָן גַּעֲוָאָרָן פּוֹן דָעָם אוּבְּרָעַשְׁטָןְסְ רִיאַד
 ("דָבָרְוּ"), אַז עַרְשָׁטָן דָעַרְנָאָךְ קָעָן עַר טְרִינְקָעָן דִי וּוְאַסְעָר
 (אַדְעָר פְּאַרְזָוֹן דָעָם מַאֲכָל).

אוון טְרָאָצְ דָעָם וּוְאָס אַיְדָן זיינען פָּאנְאַנְדָעָרְגָעַשְׁפְּרִיאַיט

צווישן די פעלקער, "מפוזר ומפورد בין העמים", ווערט מען אינגעאנץ ניט נתפעל פון זי, וויסנדייך איז דער אויבערשטער האט אויפגעהויבן אידן אין אונפֿון פון "וּנְפֵלִינוּ", און זי געגעבן אלע נויטיקע כוחות איז זי זאלן קענען פירן א אידישן לעבן לוייט תורה און אירע מצוות ווי א איד דארך לעבן און מיט שמחה וטوب לבב.

**דורך דעם וואס
אידן פירן זיך
אויף אין און אוופֿן
פון "וּנְפֵלִינוּ",
געפינט מען "חָנָן"
אין דִּ אַוְיגָן פֿוֹן
דעם בורא האדם**

און דורך דעם וואס אידן פירן זיך אויף אין אונפֿון פון "וּנְפֵלִינוּ", אֲפָגָעַתִּילְתִּי און אנדרש פון אלע פעלקער, און ווען מען זעט א אידן וואס וויס ניט דערפֿון, נעט מען אויף זיך דִּ שליחות צו אויפֿקלערן אים די אנדרשקייט פון עם ישראל, ווערט אויפֿגעטאן (וואי עס שטייט אין אנהויב פסוק) "מצאת הָנָן בְּעִנְיָנִיך": מען געפינט "חָנָן" אין דִּ אַוְיגָן פֿוֹן דעם "קָאָמָעָנְדָעָר-אַיְן-טְשִׁיף" פון "צְבָאֹת הַשָּׁם", דער בורא האדם ומנהיגו, צענדיך ווי אידן פירן זיך אין אונפֿון פון "וּנְפֵלִינוּ אַנְיָי וְעַמְקָם מִכֶּל הָעָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה".

און נאָך מער: ניט נאָך וואס די פעלקער אַרוּם שטערן ניט אידן, נאָך פָּאָרְקָעָרט, זיך גיבן אידן כבוד און "יכר"³ פָּאָר דעם וואס אידן פירן זיך אויף א אידישן אונפֿון.

(ט"ז אדר תשמ"ג, י"ב אדר תשמ"ה)

¹ (1) תשא לג, טו. ² (2) אסתר ג, ח. ³ (3) עפֿי אסתר ח, טו.